

- (The use of educational materials management systems in the process of computer training of medical students)', *Fiziko-matematichna osvita*, Vip. 2 (28), s. 63–70.
11. Morze, NV & Kuzminska, OG 2011. 'Pedagogichni aspekti vikoristannya hmarnih obchislen (Pedagogical aspects of using cloud computing)', *Informacijni tehnologiji v osviti*, Vip. 9, s. 20–29.
  12. Nacionalna strategiya rozvitku osviti v Ukrayini na period do 2021 roku (National strategy for the development of education in Ukraine for the period up to 2021) 2013. Dokument № 344/2013 vid 25.06.2013, *Ukaz Prezidenta Ukrayini*. Dostupno: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#Text>>. [16 Travnja 2021].
  13. Sejdametova, ZS, Ablyalimova, EI, Medzhitova, LM, Sejtvelieva, SN & Temnenko, VA 2012. *Oblachnye tehnologii i obrazovanie (Cloud technologies and education)*. Monografiya, pod obsh. red. ZS Sejdametovoj, Simferopol: "DIAJPI", 204 s.
  14. Sokolova, LE, Olevskij, VI & Olevska, YuB 2011. 'Dosvid vikoristannya tehnologij "Hmarnih obchislen" v merezhevih produktah dlya shkilnoyi osviti (Experience in using Cloud Computing technologies in online products for school education)', *Informacijni tehnologiji v osviti*, Vip. 9, s. 82–89.
  15. Franchuk, VM & Galickij, OV 2016. 'Vikoristannya hmarnih servisiv u navchalnomu procesi (Use of cloud services in the educational process)', *Naukovij chasopis NPU imeni M. P. Dragomanova, Seriya № 2. Komp'yuterno-orijentovani sistemi navchannya*, № 18 (25), s. 39–42.
  16. Shishkina, MP 2013. 'Hmaro orijentovane osvitnye seredovishe navchalnogo zakladu: suchasnij stan i perspektivi rozvitku doslidzhen (Cloud-oriented educational environment of the educational institution: current state and prospects of research development)', *Informacijni tehnologiji i zasobi navchannya*, T. 37, № 5, s. 66–80.

DOI 10.33930/ed.2019.5007.33(5)-2

УДК 378.14:004-057.4(045)

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФЕНОМЕНА "ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ З ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ)" ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*THEORETICAL ASPECTS OF THE PHENOMENON "READINESS OF FUTURE
MASTERS IN TRANSPORT TECHNOLOGIES (BY AIR TRANSPORT)" FOR
PROFESSIONAL ACTIVITY*

В. Є. Акмалдінова

Актуальність теми дослідження полягає в пошуку ефективних форм, методів, засобів формування готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності, що орієнтує на вивчення й аналіз накопичених у науковій літературі знань про означену категорію.

Постановка проблеми. Глобалізація та інтеграційні процеси, перехід

Urgency of the research is to find effective forms, methods, means of forming the readiness of future masters in transport technologies (by air transport) for professional activities, focusing on the study and analysis of knowledge accumulated in the scientific literature on this category.

Target setting. Globalization and integration processes, the transition of

сучасного суспільства до технологічного укладу супроводжується стрімким оновленням технологій в провідних галузях виробництва, що викликає зміну характеру інженерно-технічної діяльності. В даному контексті актуальності набуває формування готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Праці В. Асріяна, Г. Герасименко, О. Задкової, Г. Лещенко, О. Москаленко, Т. Плачинди, Т. Тарнавської підтверджують гіпотезу про перспективний характер формування готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності в нових соціально-економічних умовах.

Постановка завдання. Розглянути визначення феномену у науковому дискурсі; розкрити особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з транспортних технологій (на повітряному транспорті) в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Здійснено вивчення й аналіз категорії "готовність майбутніх фахівців з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності" у науковому дискурсі; визначення означеної категорії можна конкретизувати як сформованість професійних знань, умінь і навичок, що дозволяють освоювати сучасну техніку й технології та якісна мовна підготовка, яка забезпечує ефективну самореалізацію фахівців в умовах інтеграційних процесів.

Висновки. На основі теоретичного аналізу поняття готовність до професійної діяльності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) визначаємо як системне багатокомпонентне утворення, яке відображає достатню сформованість професійних знань, умінь, навичок, професійно важливих якостей особистості, що забезпечують їх успішність в професійній діяльності.

modern society to a technological way of life is accompanied by a rapid renewal of technology in leading industries, which causes a change in the nature of engineering and technical activities. In this context, the formation of the readiness of future masters in transport technology (by air transport) for professional activity becomes relevant.

Actual scientific researches and issues analysis. The works by V. Asriyan, G. Gerasimenko, O. Zadkova, G. Leshchenko, O. Moskalenko, T. Plachynda, T. Tarnavska confirm the hypothesis about the promising nature of the formation of the readiness of future masters in transport technologies (by air transport) for professional activity in the new socio-economic conditions.

The research objective. To consider the definition of the phenomenon in scientific discourse; to reveal the features of professional training of future specialists in transport technologies (by air transport) in modern conditions.

The statement of basic materials. The study and analysis of the category "readiness of future specialists in transport technologies (by air transport) to professional activity" in scientific discourse; the definition of this category can be specified as the formation of professional knowledge, skills and abilities that allow to master modern techniques and technologies and quality language training, which provides effective self-realization of professionals in the integration process.

Conclusions. Based on the theoretical analysis, the concept of readiness for professional activity of future masters in transport technologies (by air transport) is defined as a systemic multicomponent education that reflects the sufficient formation of professional knowledge, skills, professionally important personality traits that ensure their success in professional activities. The tendency of integration and development of international relations in the field of

Тенденція інтеграції та розвиток міжнародних зв'язків у сфері транспортних технологій диктує необхідність наявності в структурі готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності сформованих компетентностей з урахуванням міжнародних стандартів та інновацій у цій сфері.

Ключові слова: професійна підготовка, фахівець з транспортних технологій (на повітряному транспорті), готовність до професійної діяльності.

transport technologies dictates the need to have in the structure of readiness of future masters in transport technologies (by air transport) for professional activity formed competencies taking into account international standards and innovations in this field.

Keywords: professional training, specialist in transport technologies (by air transport), readiness for professional activity.

Актуальність дослідження. Необхідність вирішення протиріччя між замовленням держави, суспільства й реального сектора економіки щодо підготовки магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті), здатних до результативної професійної діяльності в нових соціально-економічних умовах та недостатньою розробленістю теоретичних і методологічних основ формування їх готовності до професійної діяльності орієнтує на вивчення й аналіз накопичених у науковій літературі знань про ключову категорію дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема професійної підготовки авіаційних фахівців широко висвітлювалась в педагогічній науці. Велику увагу питанням розвитку професійних знань і навичок майбутніх фахівців з транспортних технологій (на повітряному транспорті) приділяли В. Асріян, І. Борець, О. Бродова, Д. Гандер, Г. Герасименко, О. Задкова, О. Коваленко, О. Керницький, Г. Лещенко, Р. Макаров, Є. Мілерян, С. Мартиненко, О. Москаленко, Т. Плачинда, Т. Тарнавська, І. Файнман та ін.

Мета дослідження – здійснити теоретичний аналіз феномену “готовність майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності”. Для досягнення мети нами було поставлено наступні **завдання:** розглянути визначення феномена у науковому дискурсі; розкрити особливості професійної підготовки майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Готовність майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності є складним утворенням, сутність якого системно виявляється у взаємозв'язку загальних (головних) і специфічних (уточнюючих) властивостях. Спільними властивостями, успадкованими від категорії “професійна діяльність”, встановлені: діяльність, готовність, знання, уміння. Специфічними властивостями виділені: нормативність, чутливість до зовнішніх змін, галузева приналежність, корпоративність.

Іншими словами, специфічні властивості готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності на рівні змісту її структурних компонентів необхідно встановлювати, виходячи з функціональності їх діяльності. Компетенції фахівців з транспортних технологій можуть бути розподілені за такими

групами, які є загальними для всіх інженерів: базові технічні компетенції (математичний і науковий аналіз, обробка даних, моделювання); професійні компетенції (комунікація, робота в команді, створення мереж, міжособистісна взаємодія); власне інженерні компетенції (проектування, системна інтеграція, критичне мислення, розвиток інновацій, вирішення завдань); ділові компетенції і прогнозування (облік витрат, оперативне управління і планування, здатність до підприємницької діяльності) [13].

При цьому, важливою характеристикою готовності є ідентифікація з галуззю або галузева належність та корпоративність. Корпоративність виступає як отождоження фахівцем себе з певною організацією (корпорацією), прийняття її норм, цінностей. Так, діяльність фахівця з транспортних технологій в системі “людина – машина” можна схарактеризувати як інженерно-технічну та виробничо-технологічну.

Учені [4; 5; 7] звертають увагу на той факт, що будь-яка виробнича діяльність є нормативною і зовні регульованою. Зокрема регуляторами професійної діяльності є корпоративні норми, ціннісні орієнтації, етичні норми прийняті в організації. Як правило, нормативні характеристики виробничої діяльності містяться в масиві нормативних і регламентуючих документів (державні та галузеві стандарти, інструкції, етичний кодекс та ін.) і приймаються співробітниками. Зазначимо також на оновленні техніки й технологій, впровадженні інновацій, які суттєво впливають на формування готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності.

У змісті професійної діяльності дослідники виокремлюють два взаємопов'язані та взаємообумовлені елементи: операційний (характеризує підготовленість суб'єкта до праці, забезпечує входження суб'єкта діяльності в об'єктивну реальність соціально-професійного оточення; включає знання, вміння, навички і компетенції, що безпосередньо впливають на процес і результат виконуваної діяльності та забезпечують успішну діяльність; особистісний (характеризує особистісну готовність суб'єкта до професійної діяльності; професійно значущі якості; ціннісні орієнтації, мотивацію до професійної діяльності [3; 9; 10]. Так, рівень розвитку означених змістових складових професійної діяльності особистості виявляється у задоволеності нею виконуваною діяльністю, професійній самореалізації та впливає на результативність освітньої діяльності магістра у закладі вищої технічної освіти.

Зазначимо, що введення до наукового обігу терміну “професійна діяльність” пов'язується з необхідністю визначення рівня можливостей людини щодо ефективного здійснення певного виду трудової діяльності та визначається як цілеспрямований процес формування її професійно важливих знань, умінь та навичок. З огляду на це, готовність майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності є складним особистісним утворенням.

Вчені дефініцію “готовність” часто пов'язують з поняттям “підготовка”. Ці поняття досить взаємозалежні та взаємообумовлені, оскільки компоненти готовності фахівця багато в чому визначаються тим, яку він пройшов підготовку. Тому іноді готовність розглядають як інтегративну якість, що є метою або результатом процесу підготовки [1; 11; 14]. Отже, у контексті досліджуваної проблеми готовність виступає суттєвою передумовою цілеспрямованої діяльності фахівців з транспортних технологій (на

повітряному транспорті), її регуляції, стійкості та ефективності; є складним явищем, цілісним утворенням, системою, між компонентами якої існує залежність; виражає загальну спрямованість суб'єкта на певну активність; є динамічним утворенням у своєму становленні, вона формується, розвивається, функціонує на різних рівнях організованості.

Наголошуємо на професійній готовності як закономірному, цілеспрямованому результату професійної підготовки магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті), їх ціннісної спрямованості на працю, орієнтації на досягнення успіху. Така готовність регулює професійну діяльність фахівця, забезпечує її ефективність та виявляється комплексно (на особистісному й професійному рівнях) у знаннях, уміннях, досвіді, професійно важливих особистісних якостях, наявності ціннісного ставлення до обраної професії.

Отже, готовність до професійної діяльності є результатом професійної підготовки магістра з транспортних технологій (на повітряному транспорті) та виявляється у певних якостях, властивостях спрямованості його особистості. Формування готовності до професійної діяльності відбувається за певних організаційно-педагогічних умов створених в технічному університеті. Вона виступає одним із критеріїв результативності професійної підготовки фахівця і є сполучною ланкою між процесом підготовки у закладі технічної вищої освіти та працею фахівця, де готовність виступає як позитивна настанова до майбутньої діяльності. Готовність можна також трактувати як активний стан особистості, породжений діяльністю; якість, що визначає установки на вирішення професійних ситуацій та завдань.

Сучасні вимоги авіаційної галузі пов'язані з глобальними змінами науково-технічного прогресу, які впливають на економіку країн, передбачають формування готовності фахівців авіаційної галузі до професійної діяльності, становлення їх як професіоналів, які не лише знають свою професію, а й готові до професійної самореалізації. Високоякісний авіаційний фахівець не лише володіє певними знаннями, уміннями та навичками, що необхідні для його професійної діяльності, а й реалізує їх найкращим чином у своїй роботі. Будь-яка діяльність буде успішною тільки за умови готовності до її виконання.

Професійна підготовка майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) повинна стимулювати їхню активність і самостійність, допомагати розкриттю та вияву внутрішніх сил. Для цього необхідно вивчати суб'єктний досвід, особистісні якості та здібності майбутнього фахівця, використовувати отримані дані у змісті їх професійної підготовки.

На думку Г. Лещенко [6], професійна підготовка майбутніх фахівців з аварійного обслуговування та безпеки на авіаційному транспорті є інтегративним процесом оволодіння курсантами, в процесі технічної, медичної, фізичної, альпіністської, психологічної та інших видів підготовки, професійно важливими знаннями, вміннями, навичками, компетенціями, професійними якостями, необхідними для виконання функцій аварійно-рятувального та пошукового забезпечення польотів.

У дослідженнях вчених професійна діяльність авіаційних фахівців розглядається через призму формування у них професійної компетентності. Так, професійна компетентність диспетчера управління повітряним рухом – це його здатність застосовувати професійні знання, навички та досвід для

надання послуг з управління повітряним рухом, які описані в ліцензії диспетчера повітряного руху [12].

Звернімо увагу на позицію О. Москаленко [7; 8], яка охарактеризувала професійну підготовку авіаційних фахівців як інтегративну систему міждисциплінарних знань, умінь і навичок, що стають можливими завдяки використанню цілісного комплексу засобів наземної та льотної підготовки для виконання практичних завдань професійної діяльності, які дають змогу на системній основі організувати оптимальну взаємодію викладача й курсантів, регламентовані міжнародними авіаційними стандартами ІКАО та спрямовані на досягнення гарантованого педагогічного результату.

Визначення поняття “готовність майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті)” можна конкретизувати як сформованість професійних знань, умінь і навичок, що дозволяють освоювати сучасну техніку і технології, якісна мовна підготовка, що забезпечує їх ефективну самореалізацію в умовах глобалізаційних, інтеграційних процесів. Тенденція інтеграції та розвиток міжнародних зв'язків у сфері транспортних технологій диктує необхідність наявності в структурі готовності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті) до професійної діяльності сформованих компетентностей з урахуванням міжнародних стандартів та інновацій у цій сфері. Зокрема, компетентності у сферах: організації та технології авіаційних пасажирських та вантажних перевезень; операції у мультимодальних транспортних терміналах та логістичних центрах; застосування інформаційних технологій для професійних цілей.

Висновки. На основі теоретичного аналізу поняття “готовність до професійної діяльності майбутніх магістрів з транспортних технологій (на повітряному транспорті)” визначаємо як інтегративне багатокомпонентне утворення, яке відображає достатню сформованість професійних знань, умінь, навичок, професійно важливих якостей особистості, що забезпечують їх успішність в професійній діяльності. Подальшими перспективними напрямками дослідження є вивчення досвіду зарубіжних країн щодо забезпечення якості підготовки майбутніх фахівців з транспортних технологій (на повітряному транспорті).

Список використаних джерел:

1. Бобрицька, ВІ 2017. ‘Професійна підготовка магістрів у галузі освіти в Україні: сучасні виклики, проблеми, знахідки’, *Вісник Національного авіаційного університету. Педагогіка. Психологія*, Вип. 1(10), с 20-23.
2. Бобрицька, ВІ 2013. ‘Педагогічна технологія як процесуальний компонент навчального процесу у вищому навчальному закладі’, *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Теорія і практика навчання та виховання*, № 23, с 29-33.
3. Борець, ІВ 2013. *Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців з транспортних систем авіаційної галузі в процесі професійної підготовки*. Дисертація кандидата наук, Нац. авіац. ун-т, Київ, 200 с.
4. Герасименко, ГВ 2015. *Формування фахових компетентностей курсантів льотних навчальних закладів у процесі вивчення фундаментальних дисциплін*. Автореферат дисертації кандидата наук, Класич. приват. ун-т, Запоріжжя, 20 с.
5. Дружилов, СА 2015. ‘Влияние профессиональной группы и профессионального сообщества на становление и сохранение индивидуального профессионализма’, *Современные научные исследования и инновации*, № 3, ч.5.

6. Лещенко, ГА 2015. *Теоретичні і методичні засади формування професійної надійності фахівців з аварійного обслуговування та безпеки на авіаційному транспорті*. Дисертація доктора наук, КЛА Нац. авіац. ун-ту, Кіровоград, 494 с.
7. Москаленко, ОІ 2016. *Теорія і практика професійної підготовки майбутніх авіаційних фахівців*. Монографія, Кіровоград : “Ексклюзив-Систем”, 590 с.
8. Москаленко, ОІ 2012. *Формування мотивації до професійного спілкування у майбутніх пілотів міжнародних авіаліній у процесі вивчення фахових дисциплін*. Дисертація кандидата наук, Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Черкаси, 200 с.
9. Плачинда, ТС 2015. *Теоретичні і методичні засади забезпечення якості професійної підготовки курсантів льотних навчальних закладів в умовах євроінтеграції*. Дисертація доктора наук, Черкаськ. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Черкаси, 400 с.
10. Тернопільська, ВІ 2012. ‘Структура професійної компетентності майбутнього фахівця’, *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного ун-ту. Педагогіка*, № 9, с. 208-213.
11. Ягупов, ВВ 2000. *Військова дидактика*, Київ, 400 с.
12. Ягупов, ВВ. & Кміта, ЄВ 2012. ‘Професійна комунікативна компетентність диспетчерів управління повітряним рухом: поняття, сутність і зміст’, *Педагогические науки. Проблемы подготовки специалистов*. Доступно: <http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Pedagogica/2_127258.doc.htm> [20 Лютий 2021].
13. Bachtler, J & McMaster, I 2008. ‘EU Cohesion Policy and the Role of the Regions: Investigating the Influence of Structural Funds in the New Member States’, *Environment and Planning*, № 2, 405 p.
14. Bakhov, I, Brovko, K, Ternopil'ska, V, Chernukha, N & Zagorodnya, A 2020. ‘Research of motives for formation of corporate culture of students in the context of the paradigm of cognitive psychology’, *Journal of Advanced Pharmacy Education and Research*, № 10(2), p. 195-202.

References:

1. Bobricka, VI 2017. ‘Profesiina pidhotovka mahistriv u haluzi osvity v Ukraini: suchasni vyklyky, problemy, znakhidky (Professional training of masters in the field of education in Ukraine: modern challenges, problems, findings)’, *Visnik Nacionalnogo aviatsiinogo universitetu. Pedagogika. Psihologiya*, Vip. 1(10), s. 20-23.
2. Bobricka, VI 2013. ‘Pedagogichna tehnologiya yak procesualnii komponent navchalnogo procesu u vish'omu navchalnomu zakladi (Pedagogical technology as a procedural component of the educational process in higher education)’, *Naukovii chasopis NPU imeni M.P. Dragomanova. Teoriya i praktika navchannya ta vihovannya*, № 23, s. 29-33.
3. Borec, IV 2013. *Formuvannya klyuchovih kompetentnostei maibutnih fahivciv z transportnih sistem aviatsiinoyi galuzi v procesi profesiinoyi pidgotovki (Formation of key competencies of future specialists in aviation transport systems in the process of professional training)*. Disertaciya kandidata nauk, Nac. aviac. un-t, Kiyiv, 200 s.
4. Gerasimenko, GV 2015. *Formuvannya fahovih kompetentnostei kursantiv lotnih navchalnih zakladiv u procesi vivchennya fundamentalnih disciplin (Formation professional competencies of cadets flight schools in the process of studying fundamental disciplines)*. Avtoreferat disertaciyi kandidata nauk, Klasich. privat. un-t, Zaporizhzhya, 20 s.
5. Druzhilov, SA 2015. ‘Vliyanie professionalnoi gruppi i professionalnogo soobsh'estva na stanovlenie i sohranenie individualnogo professionalizma (The influence of the professional group and the professional community on the formation and maintenance of individual professionalism)’, *Sovremennye nauchnie issledovaniya i innovacii*, № 3, ch.5.

6. Lesh'enko, GA 2015. *Teoretichni i metodichni zasadi formuvannya profesiinoyi nadiinosti fahivciv z avariinogo obslugovuvannya ta bezpeki na aviaciinomu transporti (Theoretical and methodical bases of formation professional reliability of experts in emergency service and safety on air transport)*. Disertaciya doktora nauk, KLA Nac. aviac. un-tu, Kirovograd, 494 s.
7. Moskalenko, OI 2016. *Teoriya i praktika profesiinoyi pidgotovki maibutnih aviaciinoh fahivciv (Theory and practice of professional training of future aviation specialists)*. Monografiya, Kirovograd : "Eksklyuziv-Sistem", 590 s.
8. Moskalenko, OI 2012. *Formuvannya motivaciyi do profesiinogo spilkuвання u maibutnih pilotiv mizhnarodnih avialinii u procesi vivchennya fahovih disciplin (Formation of motivation for professional communication in future pilots international airlines in the process of studying professional disciplines)*. Disertaciya kandidata nauk, CHerkaskii nac. un-t im. B. Hmelnickogo, CHerkasi, 200 s.
9. Plachinda, TS 2015. *Teoretichni i metodichni zasadi zabezpechennya yakosti profesiinoyi pidgotovki kursantiv lotnih navchalnih zakladiv v umovah yevrointegraciyi (Theoretical and methodical bases of quality assurance of professional training of cadets of flight educational institutions in the conditions of European integration)*. Disertaciya doktora nauk, Cherkask. nac. un-t im. B. Hmelnickogo, Cherkasi, 400 s.
10. Ternopil'ska, VI 2012. 'Struktura profesiinoyi kompetentnosti maibutnogo fahivcya (The structure of professional competence of the future specialist)'. *Naukovii visnik Melitopolskogo derzhavnogo pedagogichnogo un-tu. Pedagogika*, № 9, s. 208-213.
11. Yagupov, VV 2000. *Viiskova didaktika (Military didactics)*, Kiyiv, 400 s.
12. Yagupov, VV. & Kmita, YeV 2012. 'Profesiina komunikativna kompetentnist dispetcheriv upravlinnya povitryanim ruhom: ponyattya, sutnist i zmist (Professional communicative competence of air traffic controllers: concept, essence and content)'. *Pedagogicheskie nauki. Problemi podgotovki specialistov*. Dostupno: <http://www.rusnauka.com/4_SND_2013/Pedagogica/2_127258.doc.htm> [20 Lyutij 2021].
13. Bachtler, J & McMaster, I 2008. 'EU Cohesion Policy and the Role of the Regions: Investigating the Influence of Structural Funds in the New Member States', *Environment and Planning*, № 2, 405 p.
14. Bakhov, I, Brovko, K, Ternopil'ska, V, Chernukha, N & Zagorodnya, A 2020. 'Research of motives for formation of corporate culture of students in the context of the paradigm of cognitive psychology', *Journal of Advanced Pharmacy Education and Research*, № 10 (2), p. 195-202.